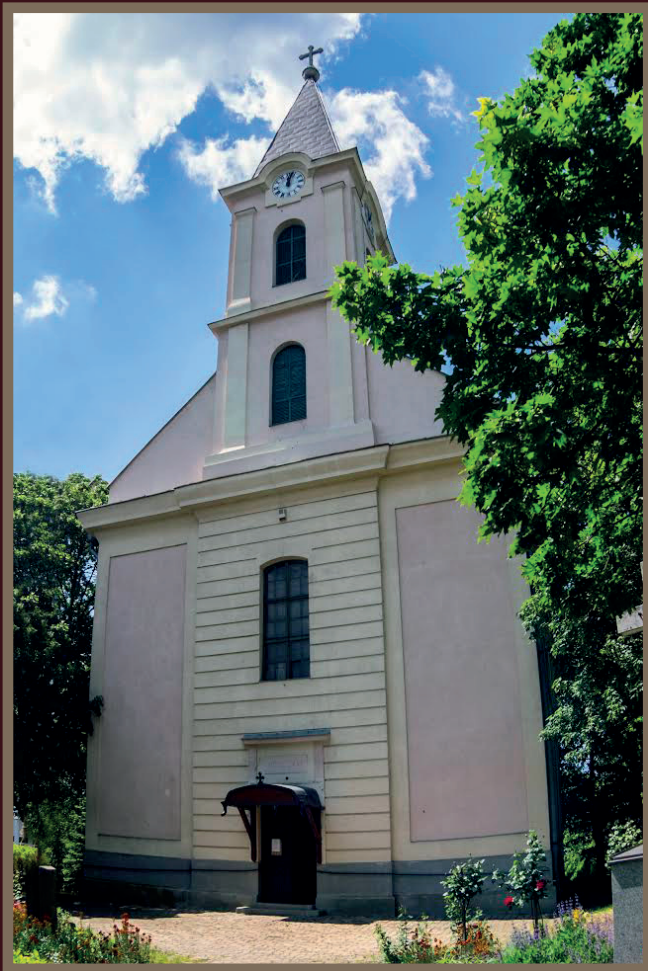


POLNER ZOLTÁN

# SZŐREGI IMÁDSÁGOK



POLNER ZOLTÁN

SZŐREGI IMÁDSÁGOK



POLNER ZOLTÁN

# Szóregi imádságok

Bálint Sándor Szellemi Örökségéért Alapítvány

Szeged

2016

Lektorálta  
**Péter László**

A borítón  
**Németh György fotóművész**  
a szőregi katolikus templomot  
ábrázoló alkotása

ISBN 978-615-80266-7-3

Kiadta a Bálint Sándor Szellemi Örökségéért Alapítvány  
6724 Szeged, Bálint Sándor u. 18/B. I/2.  
Felelős kiadó: Dr. Miklós Péter  
Megjelent 2016-ben, Szegeden  
Nyomás és kötés: s-Paw Bt.  
6794 Üllés, Bem József u. 7.  
Felelős vezető: Szabó Erik

# Tartalom

<b>Sok éves templom, sok éves imádságok.....</b>	<b>7</b>
<b>Védekezés, bajelhárítás.....</b>	<b>9</b>
Tengeren vagy ég y agfa .....	9
Kérünk, Teremtőnk, tégedet.....	11
Mindén gonosz távoztassék .....	12
Menj el, sátán, menj el! .....	13
Kű küszöbje, vas ajtaja.....	14
Fejünk fölött az Úristen.....	17
Házam közepin szent oltár .....	18
Kakas megszólamlodik .....	19
Serkents föl, szép Jézus! .....	20
Meddig élünk? Mivé löszünk? .....	21
Gyűnnek az én számos napjaim.....	23
Nagyerejű imádság betegek gyógyításához .....	25
Paradicsomban csöndítenek.....	27
Néköd adom lelkömet.....	28
Ajánlom az én imádságomat.....	29
<b>Mária keresi Krisztust.....</b>	<b>31</b>
Ó, Szűzanyám, dajkám.....	31
Óh Fiam, szentséges szent Fiam.....	33
Mos' vizik Krisztus urunkat.....	34
Nem láttad-ë szent fiamat? .....	35
Piros vére folydogál .....	36

<b>Golgota-szenvedés-kép</b> .....	39
Hirdessétök mindönkinek .....	39
Szent szíve möghasada.....	41
Alacsonyan kiveretik.....	42
Pokolajtón voltam .....	43
Vasvesszővel vesszőzték .....	45
Aranhaja lē van eresztve.....	46
Kakasok szólanak .....	47
Kimék én házam elejébe .....	48
Darabosan hurcolták .....	50
Vasszögekkel általverték.....	51
Tövissel tövisték .....	52
Sok szent vére kihullott .....	53
Nap tülle keletik.....	54
<b>Utószó</b> .....	55
<b>Adatközlők</b> .....	61
<b>Akiknél gyűjtöttem</b> .....	63
<b>Irodalom</b> .....	65
<b>Források</b> .....	67

## Sok éves templom, sok éves imádságok

Egy templom alapkövét letenni magában hordozza a felépítés esélyét és a befejezés reményét. Ha kész a templom, az oltár, a tabernákulum, akkor összegyűlnek a hívek Istent dicsérni, a krisztusi nagy áldozat gyümölcseiben részesedni. Szívük, lelkük feltöltődik valami benső, Istennel találkozás melegével. A szentmiseáldozatnak, vagy litániának, szentségimádásnak vége, hazatérnek. De az Istennel találkozás élményét magukkal viszik. Az otthon is templom, a család szentélye. Jézus mondta: „Ahol ketten vagy hároman együtt vannak az én nevemben, köztük vagyok”. A család itt is találkozni akar Gondviselő Istenével, vagy Jézus és az ő édesanyjukkal, Szűz Máriával. És felcseng otthonukban is az Istendicséret, hálaadás a kapott javakért, vagy a panasz az éppen mostani bajokért. Előjönnek a kérések, hogy a beteg gyógyuljon, a munkához legyen erejük, és azon meglegyen az Isten áldása. Tapasztalatból tudják, hogy milyen jó az édesanyai szív, hívják hát égi édesanyjukat, aki együtt érezve velük, segítse őket gondjaikban. A templom már sok éve áll. Imáikat is sok évtizeden keresztül őrizték, mondták, adták át nemzedékről nemzedékre.

Ez a kis könyv is felfrissíteni szeretné a Szőregen és környékén gyűjtött, nem nagyon régen még az idősek ajkáról elhangzott imákat, hogy a mai ott élő hívek szájáról is szálljon az Úr felé. Keressék meg ma is öreg templomukat, melegítsék fel ott szívüket, és otthonaik is legyenek újra a családok apró templomai, ahonnan szálljon fel naponta az ősök imája. Hozza meg ma is Isten áldását munkájukra, családjukra.

Őrizze meg Isten Szőreg népét is, a magyar népet is békében, Isten és a felebarát szeretetében. Imádságosan lehetnek csak boldogok itt is, az Isten országában is. Az imádság szelleme hassa át a ma élő szőregieket, magyar



népünket. Országunk megmaradása, magyar népünk jövője is a magyarok imájával kérhető, biztosítható.

Őseink gyönyörű imái őrzik minden bajban Isten áldását, legyünk mi is népünket napi bajainkban megmentő imádkozók.

Isten őrizze népünket és benne a szőregieket!

*Gyulay Endre*  
*szeged-csanádi ny. megyéspüspök*

## VÉDEKEZÉS, BAJELHÁRÍTÁS

### Tengeren vagy egy agfa\*

Én lefekszöm én ágyamba,  
mint Úr Jézus koporsóba.  
Három angyal őriz engöm.  
Egyik őriz,  
A másik vigyáz,  
a harmadik lelkömet várja.  
Kakasok szólnak,  
Máriát kiáltanak.  
Kelj föl, Mária,  
mer' mögfogták szent fiadat.  
Oszlophon kötötték,  
sok vére ehullott,  
angyalok fűszödték,  
kehelybe dűtötték,  
Mária elébe vitték.  
Azt mondta Mária:  
aki eztet este-röggē emondja,  
mögmenekszik az örök pokoltul.  
Tengörön van egy agfa,  
agfa hozta ágát,  
ága hozta bimbóját,  
bimbó hozta virágját,  
virág szülte Szent Annát,  
Szent Anna szülte Máriát,  
Mária szülte szent fiát  
világ váltságára.

Édősanyámtú tanultam: 96 éves korába halt mög, 1968-ba.  
Kovács Péterné Kiss Rozália. Sovány vót, szikár. 82 éves korába még elmönt Szentkútra a búcsúba.

\*hulladékfa, gally

*Lakatos Istvánné*  
*P. Z.: 5: 14-15.*

## **Kérünk, Teremtőnk, tégedet**

Mivel mán besütétődött,  
Kérünk, Teremtőnk, tégedet!  
Hozzánk kögyelmösségedet  
Mutasd szokott őrzésödet!  
Sátányok mögköttessenek,  
Lelkünk el né fertőzzenek.  
Engedd ezt nekünk,  
Kegyess Atya, Fiú fölségössen,  
Szentlélökkel ögyetömbé  
Élvén örök dicsőségbé,  
Tarts mög Uram, minket  
Vigyázásunkba,  
Hogy békivel nyugodjunk,  
Röggére fővirradjunk!  
Amen.

*Kálmány Lajos gyűjtése  
Szeged népe, 3. k. 300.*

## **Mindön gonosz távoztassék**

Mivel már beesteledett,  
kérünk, Teremtőm, tégedet,  
mutasd szokott őrzésedet:  
gaz álmok távol essenek,  
rút látások elvessenek,  
sátányok mögkötessenek,  
hogy testünk nē fertőzzenek!  
Ó, édes Jézusom,  
Jézus kegyes királyom,  
kérek, mindenkor légy velem,  
ma éjjel maradj mellettem,  
hogy gyarló testem nyugodjék,  
de szívem el nē aludjék,  
tégéd mindenkor láthassék,  
mindön gonosz távoztassék.  
Amen.

*Szeles Ferencné*

## **Menj el, sátán, menj el!**

Menj el, sátán, menj el,  
ne kísérgess engem,  
mert fejem van nékem,  
fejem az áldott Jézus,  
ki megfelel énérettem.  
Ó, édes Jézusom!  
Hílak segítségül,  
Őrizze mög tűztű, víztű,  
idegen nyavalyáktú,  
hirtelen haláltú,  
halálos nagy bűntú,  
kétségbeeséstú,  
gonosz ember szándékátú,  
lelki-testi veszödelemtú,  
éhségtú,  
döghaláltú,  
háborútú,  
ments mög Uram, minket!

*Luczai Józsefné*

## Kű küszöbje, vas ajtaja

Uram, Jézus!  
Jézus, ki élő Istennek szent fia,  
szent fia, ki a világ váltságáér',  
hat órakkó' körösztfára fölfüggesztettél,  
halállal tusakodtál,  
drágalátos szent lelked  
Istennek énérettem kiadtad,  
mégis kérem a mögholt  
és megváltó kegyes Jézusom,  
hogy halálom óráján  
fogadd be szent kezedbe testemet,  
lelkemet, életemet, halálomat!  
Ezt a kis imádságomat ajánlom magamé', férjemé'  
az összes családjaimé',  
apámé',  
anyámé',  
hetedízön való nemzetségömé',  
árvaké', özvegyeké',  
velünk jótevőké',  
mindönnémű szükségünkbe  
segítsé és oltalmazz,  
híveidnek irgalmazz.  
Ammen.

Uram Jézus!  
Én lefekszök én ágyamba,  
mint Úr Jézus koporsóba.  
Erős álom el nē nyomjon,  
csalárd ördög mög nē csaljon.  
Őrizz, angyal, éjfélíg,  
Mária pedig virradatig,  
Krisztus Jézus mindétig.

Itt vagyon a Jézus,  
lelkünk váltó Jézus,  
szállásadó Jézus,  
örök dicsőségös mondó Jézus.  
Beteg a test sok bűnnek miáta.  
Ha ma és jelős napon,  
gyónt embör löhetnék,  
Mária kapuja mögnyílna.

Uram Jézus!  
Ki háza ez?  
Szent Benedöké.  
Kú küszöbje, vas ajtaja,  
tömény az ablaka.  
Az ablaka négy sarkán  
négy őrző angyal,  
közepin szent oltár,  
szent oltáron szent köröszt,  
kerülj, köröszt, engömet,  
őrizd, angyal, lelkömet,  
serkents föl, Boldogságos Szúz Mária!  
Kakasok szólanak,  
Máriát kiáltják,  
Kelj fő Mária, kelj föl!  
Mögfogták az ártatlan Jézuskát.  
Kúoszlophon kötözték,  
vasustorral mögverték.  
Sok vére hulladéka.  
Angyalok fölszödték, Máriáhon elvitték,  
Mária azt felelte,  
aki ezt este-röggē, délbe elmondja,  
mögmenekszik hét halálos vétöktül.



Ezt szoktam mondani. Látja, mióta kínlódom, oszt nem tudom elmondani magának. Pedig ilyen imákat kár lenne elfelejteni. Édősanyámtú tanútam.

*Gálosi Árpádné, Tiszasziget*  
*P. Z.: 1.: 209-210.*

## Fejünk fölött az Úristen

Én lefekszök én ágyamba,  
mindön testi koporsóba.  
Fejünk fölött az Úristen,  
három őrző angyalával.  
Egyik őriz éjfélig,  
a másik hajnalig,  
a harmadik virradatig.  
Kakasok szólának,  
Máriát kiáltanak.  
Kelj föl, szép Szűz Mária,  
mögfogták szent fiadat!  
Kúoszlophon kötötték,  
paradicsomba kísérték.  
Három csöpp vére elcsöppent.  
Az angyalok fölszödték,  
tányérba tötték,  
Szűz Mária elébe vitték.  
Aki ezt este-röggē emondja,  
velünk jut  
az örök boldogságra.  
Ammen.

*Nagy Istvánné, Kübekháza*

*P. Z.: 1.: 184.*

## Házam közepin szent oltár

Én lőfekszőköm én ágyamba,  
mint Úr Jézus koporsóba.  
Testőm adom föld gyomrának,  
lelkőm adom Jézuskának.  
Ajtómon Mária,  
ablakomon angyalka.  
Házam közepin szent oltár,  
szent oltáron szent köröszet.  
Nyiss kaput, angyal,  
Nyújts kezet, Mária,  
hogy möhessek az Úr  
színe látására.

*Éberhardt Lajosné*

*P. Z.: 1.: 182.*

## **Kakas megszólamlodik**

Fehér rózsza, Mária,  
gyönggyel gyökeredzik,  
arannyal virágozik.  
Négyszögletes a mi házunk.  
Négy szép őrző angyal fekszik benne,  
míg a Jézus aluszik,  
Kakas megszólamlodik,  
Világ fölvirrad.  
Kelj föl, Mária, kelj föl,  
mer' mögfozták fiadat.  
Körösztfára feszítették,  
három csöpp vére lecsöppent.  
Az angyalok fölszedték,  
Aranytányérra tőszik,  
Krisztus Urunk elejibe viszik.  
Krisztus Urunk is azt mondja:  
Aki ezt az imádságot  
este-röggel elmondja,  
Hét halálos bűne megbocsáttatik.

*Dobos Antalné, Sándorfalva*

*P. Z.: 1.: 207.*

Ezt az imádságot a szegedi nagytájon nem ismerik. Csak azért közlöm, hogy a Vas megyéből hozott szépséges imával mások is megismerkedjenek. (P. Z.)

## Serkents föl, szép Jézus!

Én lefekszök én ágyamba,  
Úgy mint testi koporsómba.

Kerű, körösz, t,

Őrizz angyal,

Serkents föl szép Jézus!

Uram, Isten!

Vess körösz töt

Fejem alá

Öt ujjaddal,

Öt mélységös

Sebeiddel,

Ezör angyaliddal.

*Kálmány Lajos gyűjtése, Törökkanizsa  
Szeged népe, 3. k. 148.*

## Meddig élünk? Mivé löszünk?

Jöjj el, én Uram-Teremtőm, az én hivatalomra.

Üdvözítsd lelkömet, kegyelmes királyom,  
mert most ismertem mög testöm gyarlóságát,  
tovább nem vethetöm életöm határát.

Nyisd mög az egeknek nagy, erős zárját,  
töld ki magas mennyből tündöklő zászlódat,

A magos körösztfán föláldozott testnek  
Mosogass meg Uram, mindjárt tisztább leszek,  
mert a bűnök szerint büntetnek.

Ízünk, csontunk tűzbe vetették.

Előttem van Krisztus Jézus,  
mellettem van édös őrző szent angyalom.

Továbbra is kérlek, hogy őrizz, oktass!

Së testömbem, së lelkömbem  
mög në sértődjek.

A Jézus kegyelméből bár meghalnék  
szép Jézusér'

kínszenvedő Krisztusér'.

Meddig élünk?

Mivé löszünk?

Ehol jön a Jézus,  
lelkünkiváltó Jézus,  
békesség szállató Jézus.

Beteg a test a mi bűnünk által.

Verték a zsidók.

Piros vérét hullajtá.

Az angyalok fölszödték,  
az kehölybe töltötték.

Aki ezt az imát este-röggel elmondja,  
nem lösz előtte a menyország kapuja  
becsukva.

Eztet soha nem imádkoztatta velünk az anyám, sē az apám. Csak az apám mindig fölkeltebe mondta hangosan. Úgy megtanultuk. Kovács István 1927-be' halt mög, hatvan éves volt.

*Barta Ferencné*

*P. Z.: 1.: 191.*

## Gyűnnek az én számos napjaim

Uram Jézusom, Krisztusom!  
Most hozzád folyamodok, nagy Isten,  
halhatatlan Isten, szent Isten!  
Könyörülj mirajtunk  
és az egész emberi nemzeten!  
Krisztus Urunk szentségös szent vérivel.

Ehun gyűn a Jézus,  
lelkemlátó Jézus,  
békesség, szállásadó Jézus.

Beteg a test,  
kész a lélek az örök életre.  
Ha én gyónt ember lehetnék,  
az Urat magamhoz vehetném,  
Názáretbeli Jézusom  
lakozzanak énbennem.

Amen.

Egy órákkó' ajánlom magamat  
Józsefnek, Máriának,  
két órákkó' ajánlom magamat  
én megőrző angyalomnak,  
három órákkó' ajánlom magamat  
a Szentháromságnak,  
négy órákkó' ajánlom magamat  
a négy evangélistának,  
öt órákkó' ajánlom magamat  
a Krisztus öt mélységös sebeibe,  
hat órákkó' ajánlom magamat  
Szerafikus Szent Ferencnek,  
hét órákkó' ajánlom magamat  
a Boldogságos Szűz Máriának hét fájdalmába,  
nyolc órákkó' ajánlom magamat  
a Páduai Szent Antalnak,



kilenc órakkó' ajánlom magamat  
a kilenc angyaloknak,  
tíz órakkó' ajánlom magamat  
a tízezör mártélok közé,  
tizenegy órakkó' ajánlom magamat  
szűz Szent Orsolának,  
tizenegyezer szűz közé,  
tizenkét órakkó' ajánlom magamat  
a tizenkét szent apostolnak.

Szól a kakas,  
kelj föl Mária,  
mert mögfogták Krisztus Urunkat!  
Kúoszlophon kötötték,  
vasvesszőkkē vesszőzték,  
vasostorokká ostorozták,  
tövissel koronázták.  
Szent sebes vállaira nehéz körösztfát  
töttek. Vitte Kálváriára.  
Szent kezeit, lábait  
vasszögekkel körösztfához szögezték,  
szent lelkét mennyei Atyjának ajánlotta.  
Eleven ostya, Úristen!  
Néked ajánlom lelkem.  
Fekete földnek testem.  
Tőled várom örök éltém, édes Jézusom. Ammen.

Ez az édesapám imája. Vörös József 1930-ban halt meg, 65 éves korában.  
Harangozó volt Törökbecsén. Ezt mindön este elmondom.

*Török Istvánné  
P. Z.: 1.: 192.*

## Nagyerejű imádság betegek gyógyításához

Mindenható Isten!  
Tudjuk, hogy a Të szent kezeidben van  
az élet és az egészség,  
onnan gyün a segítség, a gyógyulás.  
Enyhítsd a betegöket az ő fájdalmukban.  
Jézusom,  
ki legyözted a halálnak fullánkját,  
légy segítségére beteg szolgálóidnak.  
A Të szentségös szent sebeidbe  
rejtsd el vétünköt.  
Szent vérödnek harmatjával  
mosd mög a lelkünköt.  
Jézus szentségös Szent Szíve,  
szálljál híveid kebelébe.  
Szent véröd hullása  
betegök ereje.  
Të légy koronájuk, Jézus szíve.  
Szűz Mária, édosanyánk,  
az egekből tekints lë ránk!  
Ó, Mária, betegök orvosa,  
imádkozzál érettünk életünknek  
pályáján.  
Légy mellettünk  
halálunk óráján.  
Miatyánk... gyümölcse, Jézus Krisztus,  
téríts minden fájdalmakat,  
melyek csontvelőben, vérben folynak...  
Asszonyunk... halálunk óráján  
Dicsőség... nevében múltjon el!

Kaptam Varga Ferenc (1922-1983) domaszéki plébánostól. Bár nem tartozik szorosan az archaikus imádságok közé, értékes motívumai alapján

került gyűjteményünkbe. Bárkinek szüksége lehet rá, mivel a betegség nem válogat.

## **Paradicsomban csöndítenek**

Paradicsomba' csöndítenek,  
Az angyalok ottan révülnek.  
Őrizz engöm, angyal, éjfélig,  
A másik mög hajnalig,  
Harmadik halálom órájáig!  
Ammen.

*Kálmány Lajos gyűjtése  
Szeged népe 3. k. 148.*

## Néköd adom lelkömet

Piros hajnal hasadoz,  
Kibe Mária mögnyugod.  
    Úr szülője születék,  
    Pokol törje töreték.  
Eleven ostya az Úristen,  
Néköd adom lelkömet,  
Fekete földnek testömet.  
Én lefekszök én ágyamba,  
Mint Úr Jézus koporsóba.  
Majd möglöszök röggelig,  
    Őrizz angyal éjfélig,  
    Boldogságos Szűz  
    Mária virradatig,  
Jézus Krisztus mindétig.  
    Ammen.

*Kálmány Lajos gyűjtése  
Szeged népe, 3. k. 148.*

## Ajánlom az én imádságomat

Uram, hálát adok szent fölségödnek,  
hogy mögőriztél, mögtartottál  
e sötét éjszaka idején.

Őrizz, tarts mög a máii szent napon is  
mindön veszélytül,  
tűztül, víztül,  
hirtelen haláltul,  
kétségsbeeséstül,  
gonosz embör szándékátul,  
Istennek haragjátul!

Ajánlom az én imádságom, édös Jézusom:  
Krisztus keserves kínszenvedésinek  
a tisztöletire,  
nevemön levő szentömnek,  
szent angyalomnak  
édösapámért,  
édösanyámért,  
öregapámért,  
öreganyámért,  
körösztapámért,  
körösztantanyámért,  
az uramért,  
enmagamért,  
gyermekeimért,  
unokáimért,  
az egész világ vétkeinek,  
bűnjeinek kiengeszteléséért,  
énneköm az uram családjai közt  
való mögmaradásomért,  
hetedízigen való nemzetségömért,  
árvákért,  
özvegyökért,

bűnösök mögtéréséért,  
istenkáromlókért,  
istentagadókért,  
fogságba' szenvedőkért,  
a haldoklókért,  
a szülőanyákért,  
a szomorú szívek mögvigasztalásáért,  
és mindazokért, akikről  
soha senki mög nem emlékezik,  
édös Jézusom! Ammen.

*Tácsi Istvánné, Tiszasziget*  
*P. Z.: 8: 87-88.*

# MÁRIA KERESI KRISZTUST

## Ó, Szűzanyám, dajkám

Kimönvén szép Jézus  
Paradicsomkertbe,  
Hogy háromat lépven  
Möglátják a zsidók,  
Utána futának  
Botokká, lándzsákká,  
Kergették, bevitték  
Pilátus házába,  
A nagy törvényházba,  
Ottan azután nagy  
Kínokkal kínozták,  
Szentségös szent kezit  
Vasszöggel luggatták,  
Szentségös szent fejit  
Tövissé koronázták.  
Möglátja Szűzanyja,  
Ó, fiam, szent fiam,  
Szentségös szent fiam!  
Szentségös szent lábod  
Vasszöggel luggatják,  
Szentségös szent kezed  
Vasszöggel luggatják,  
Szentségös szent fejed  
Tövissé koronázzák.  
Ó, Szűzanyám, dajkám,



Nem ögyebeké:  
A szögényöké,  
A boldogoké.  
Aki ezt emondja  
Háromszó napjába,  
Nem hagyom  
Purgátérjumba,  
Hanem beviszöm  
Atyámnak házába,  
Vélem uralkodik  
A paradicsomba'.

*Kálmány Lajos gyűjtése, Ószentiván  
Szeged népe, 3. k. 145.*

## Óh Fiam, szentséges szent Fiam

Kimenvén szép Jézus paradicsomkertbe,  
    hogy háromat lépvén,  
        meglátják a zsidók,  
            utána futának,  
botokkal, lándzsákkal kergették,  
    bevitték Pilátus házába,  
    a nagy törvényházba.

Ottan azután nagy kínokkal kínozták,  
    szentséges szent kezét  
    vasszeggel luggatták,  
    szentséges szent fejét  
    tövissel koronázták.

Meglátja szűz Anyja: Óh Fiam,  
szent Fiam, szentséges szent Fiam,  
    szentséges szent lábad  
    vasszöggel lukajtják,  
szentséges szent kezed  
    vasszöggel lukajtják,  
szentséges szent fejed  
    tövissel koronázzák.

Óh Szűzanyám, dajkám,  
    nem egyebekért:

    a szegényekért, a boldogokért.

Aki ezt elmondja háromszor napjában,  
    nem hagyom purgatóriomban,  
    hanem beviszem Atyámnak házába,  
    vélem uralkodik a paradicsomban.

*Bálint Sándor gyűjtése, Szeged*

## Mos' viszik Krisztus urunkat

Kěj fő Mária, kej fő!  
Kakasok szólanak,  
Máriát kiáltanak:  
Mos' viszik Krisztus urunkat  
Kéző házú kéző udvarba,  
Kútostorfáhon kötözik,  
Vasdárdáva szúrkálík.  
Ahun egy csöp vére ěsöppen,  
Az angyalok odamönnek,  
Cintányérba\* főszödík,  
Krisztus elejibe viszik.\*\*  
Krisztus urunk aszongya:  
Aki ezt a kis imádságot  
Este léfektibe'  
Röggel főkeltibe'  
Ěmondja,  
Péntökön háromszó  
Napjába:  
Nem vettetöm pokolba,  
Sēm purgátérijumba,  
Hanem velem lészön a paradicsomba.

*Kálmány Lajos gyűjtése  
Szeged népe, 3. k., 146.*

\*cintányérba

\*\* népi kontamináció

## Nem láttad-ë szent fiamat?

Ó hajnal, hajnal,  
Kibe Mária mögnyugodik,  
Úr tüle születik,  
Eleven ostya, Isten,  
Néköd adom testömet,  
Töredelmes lelkömet.  
Amoda lát egy bástyát,  
Abba mondja Szent Pétör, Szent Pál  
Az ű szent miséjit.  
Odamén a  
Boldogságos Szűz Mária.  
Nem láttad-ë szent fiamat,  
Az ártatlan Jézusomat?  
Eredj a fekete föld színére,  
Tüvisökkal koronázzák,  
Vasvesszőkkel csapdossák,  
Epével, ecettel itassák.  
Aki ezt az imádságot  
Háromszor fölkelte',  
Háromszor lefektibe'  
Elmondja:  
Úgy mégyön a mönnyeknek  
Országába, mint a mai születött gyerök.

*Kálmány Lajos gyűjtése  
Szeged népe, 3. k., 147.*

## Piros vére folydogál

Amoda van egy szép kis kápolna,  
Kívül aranyos,  
Belül kögyelmes,  
Ara mén Szent József,  
Kérdi tüle:  
Mit sírsz, mit rísz?  
Honné sírnék,  
Honné rínék;  
Mikó elvesztöttem  
Szen' fiam má'na  
Teljes harmadnapja!  
Eredj ē, eredj ē  
A magos högyekbe,  
Ott tanáloed tē mög  
A tē szen' fiadat,  
Szen' szakállát  
Szaggatják,  
Szent haját  
Kitépázzák,  
Piros vére  
Folydogál.  
Odamöntek  
Az angyalok,  
Fehér gyócsba  
Betakarták,  
Jézus Krisztusnak  
Bemutatták.  
Jézus Krisztus  
Azt mondotta:  
Aki ezt a  
Kis imádságot elmondja  
Este lēfekvésbe, rōggel főkelésbe,

Nem vettetöm szeregyina\* tűzire,  
Sëm purgátérijumba,  
Sëm pokolba.  
Ammen.

*Kálmány Lajos gyűjtése  
Szeged népe, 3. k., 146-147.*

\*Bálint Sándor Szegedi szótára (1957) csak ebből az egy adatból idézi, megkérdőjelezve vélt jelentését: purgatórium, „tisztító tűz” jelentése azért bizonytalan, mert utána ismét, most már szokott nevén emlegeti a purgatóriumot. A párhuzama szerint inkább poklot jelent.

(A 7. imádság címe: Aranhaja le van eresztve)



# GOLGOTA-SZENVEDÉS-KÉP

## Hirdessétek mindönkinek

Én kilépök  
Én házambú,  
Föltekintök  
Magos mennybe,  
Ott látok egy  
Kis kápolnát,  
Kívül aranyos,  
Belül irgalmas.  
Abba vagyon  
Krisztus urunk  
Térgyig vérbe'  
Könyékig könnyben,  
Előtte áll  
Két próféta.  
Mönjetök el  
Most, próféták,  
A fekete  
Föld színire.  
Hirdessétek  
Mindönkinek,  
Ó, Évának,  
Árva fiai,  
Ezt mög illik  
Hallani,  
Jézus előtt

Kis Jézuska  
Kajifásnak  
Udvarába'  
Kűoszlophon  
Kötözteté;  
Vasustorral  
UstoroztáK,  
Tüvisökkel  
Koronázták.  
Öljed, öljed  
Az embört!  
Én nem ölöm,  
csak ítélem.  
Ehun gyünnek  
Angyalok.  
A mönnyei  
Szép ,ászlók!  
Kik poklokat  
Föltörték,  
A szent vérit  
Fölszödték.  
Ötezör, mondom,  
Hatezör, mondom,  
Hétezör, mondom,  
Bizonyomra mondom:



Térget-fejet  
Hajtani!  
Első asszony  
Anna asszony,  
Mária-szülő

Hogy aki ezt  
Napjába'  
Háromszó elmondja  
Vélem gyün az  
Örök dicsőségbe!

*Szegedről Szőregre járogató koldustól – Kálmány Lajos gyűjtése  
Szeged népe, 3. k. 299-300.*

## Szent szíve möghasada

Én kilépök én ajtómbul,  
Föltekintök magos mennybe,  
Ott látok egy szép kápolnát:  
    Kívül aranyos,  
    Belül irgalmas,  
Abba' van az én szent Atyám.  
Ó, mit hallgatod az én szentmisém?  
    Ó, hogyné hallgatnám:  
Szép fiam, szép Jézust elvesztöttem.

Eredj āra, maj' möglátod,  
Mílyik árokba lükdösték,  
Büdös nyállal mögköpködték,  
Vaskesztyűvel mögcsapkodták,  
Szent vére, szent szíve möghasada.  
Aszonta a Boldogságos Szűz:  
Aki eztet röggel háromszor elmondja,  
Úgy mögirgalmazza, kögyelmezze,  
Mint mai születött gyerököt.

*Kálmány Lajos gyűjtése, Deszk  
Szeged népe, 3. k. 147.*

## Alacsonyan kiveretik

Paradicsomba csöndítenek,  
az angyalok ott lévőnek.  
Názáretbe fővitetnek.  
Bízok Isten Istenembe.  
Én léfekszök én ágyamba,  
mindön testi koporsómba.  
Mellém töszöm két karomat,  
misemondó két gyertyámat.  
Kerüld, köröszt, házamat,  
őrizd, angyal, lelkömet!  
Ehun gyün a Jézus.  
Ha én gyónt embör löhetnék,  
Mária-kapu mögnyílik.  
Krisztus Urunk születik,  
alacsonyan kiveretik,  
piros vérit hullatik,  
az angyalok főszödik, a kertbe öntetik.  
Jézus azt mondja:  
Aki ezt a kevés imádságot  
Elmondja háromszó napjába,  
úgy megyen a mennyországba,  
mint kis Jézust vitték korozsmába.\*

\*Bálint Sándor Szegedi szótára (1957) szerint a korozsma ajándék, melyet a keresztszülő vesz keresztyermekének. Itt inkább a keresztelőt jelentheti.

*Agócsi Kiss Ferenc, Deszk  
P. Z.: 1.: 249.*

## **Pokolajtón voltam**

Kimegyek én ajtómon,  
feltekintek magas mennyekbe.  
Ott látok egy hímes kápolnát,  
nem hímes képolna,  
szent Amburus toromja.  
Kívül aranyos,  
belül irgalmas.  
Abba van szent szék.  
Abba ül asszonyunk, Szűz Mária.  
Arra jön Keresztelő Szent János.  
Azt kérdi:  
mit sírsz, mit rísz, asszonyunk  
Szűz Mária?  
Hogyné sírnék, hogyné rínék,  
telles harmadnapja mióta nem láttam  
szerelmes szent fiam,  
világ áldozatját,  
a kis Jézust.  
Ó, szerelmes szent anyám,  
pokolajtón voltam.  
Sok poklot föltörettem,  
sok bűnös lelkeket kiszabadítottam.  
Ludván zsidók elfogtak.  
Aki ezt este lefektibe elmondja,  
röggel fölkeltibe magammal viszem  
magas mennyekbe,  
mint korozsmai bél\* gyerököt.  
Ammen.

Ezt röggel végözte az édösanyám. Attú tanútam, de csak röggē mondtuk.  
Akkó még a szögedi földön szolgált az édösanyám.  
/Tetszik-e tudni, mit jelent az, hogy „ludván”?/  
Nem tudom. Én ezt így tanútam, osztán így is mondom.

\*Keresztelésre alkalmas korú.

*Gonda Antalné, Deszk*  
*P. Z.: 1.: 269.*

## Vasvesszővel vesszőzték

Én lefekszök én ágyamba,  
testi-lelki koporsómba.  
Fejem fölött egy nagy köröszet,  
arra szállott három angyal.  
Egyik őriz éjfélig,  
a másik hajnalig,  
a harmadik utolsó órámig.  
Kakasok szólnak,  
Máriát kiáltanak.  
Kelj föl Mária  
mögfogták szent fiadat.  
Kúoszlophon kötötték,  
vasvesszővel vesszőzték.  
Sok vére elcsöppent.  
Az angyalok földszödték,  
kehölybe töltötték,  
Mária elébe tötték.  
Aki ezt az imádságot  
este-röggē emondja,  
hét halálos büntűl mögmenekszik.

*Karsai Ferencné*

### **Aranhaja l  van eresztve**

Ott van Jézus, aranyos kis kertbe,  
T rgyig vérbe', k ny kig könyvbe.\*  
Aranhaja l  van eresztve,  
Ara m n Szent Lukács  vang lista,  
Kérdi tőle: Mit sírsz, mit r sz?  
Honn  sírnék, honn  r n k,  
Mikó azt hatta Atyám,  
M nj el fekete f dnek kereksegire!  
Aki ezt a kis imádságot  mondja,  
Este l fekv sbe', r ggel f kel sbe',  
Nem vettetöm a pokolba,  
S m a purgátérijumba!

*Kálmány Lajos gyűjtése, T rv r  
Szeged népe, 3. k. 148.*

\*könnyben

## **Kakasok szólanak**

Kakasok szólanak,  
Máriát kiáltanak:  
Kěj föl, Mária,  
Kěj föl Mária!  
Mögfozták Krisztus Urunkat,  
Kínzó házbul kínzó udvarba vitték.  
Oszlophon kötötték,  
Dárdát oldalába verték,  
Töviskoronát a fejibe tötték,  
Ahun egy csöp' vére elcsöppent,  
Az angyalok fölszödték,  
Aranytányérba tötték,  
Boldogságos Szűz elébe lötötték.  
Aszonta a Boldogságos Szűz:  
Aki eztet este háromszor elmondja,  
Úgy mögírgalmazza, kögyelmezza,  
Mint mai születött gyermököt.

*Kálmány Lajos gyűjtése  
Szeged népe 3. k., 145-146.*



## Kimék én házam elejébe

Kakasok szólának,  
Máriát kiáltának:  
Kelj föl, kelj föl Mária!  
Hozik a tő szerelmesen szent fiadat.  
Ólomfához kötötték,  
körösztfához szögezték.  
Egy csöpp vére elcsöppent,  
ólommal fölvtették,  
kehelybe töltötték.  
Én lefekszök én ágyamba,  
mint Úr Jézus koporsóba.  
Három angyal fejem fölött.  
Egyik őriz éjfélig,  
a másik hajnalig,  
a harmadik utolsó órámig.  
Kimék én házam elejébe,  
föltekinték a csillagos égbe.  
Ott látok egy aranyos kápolnát.  
Benne ül Szűzanyánk.  
Imádkozik.  
Egy szent könyv a kezibe,  
szent haja ki van eresztve.  
Az angyalok ára mönnek.  
Kérdözik:  
mit sírsz Szűzanyánk, Máriánk?  
Mér nő sírnék,  
szent fiam,  
szent szakállát szálanként  
szaggatják

.....

Egy kübeki asszonytú írtam lë. Csak ennyit tudok belülle. Ezt is végzöm minden este.

*Murka Istvánné*  
*P. Z.: 1.: 247-248.*

## Darabosan hurcolták

Paradicsomba csöndítenek.  
Ottan vagyon hétszer hétszer szent oltár.  
Azon mondja Szent Péter, Szent Pál  
az ő szentséges szentmiséit.  
Ó, asszonyunk Szűz Mária,  
láttunk tégedet, a mi Urunkat,  
az ártatlan Jézusunkat.  
Darabosan hurcolták,  
mély árokba taszigálták,  
vasvesszőkkel arcul verték,  
rút turhákkal leköpdösték.  
Három angyal mellettem áll.  
Egyik őriz,  
másik vigyáz,  
a harmadik a lelkem várja.  
Szól a kakas,  
kelj föl Mária,  
mer' mögfogták Krisztus Urunkat.  
Csöppen vére,  
csöppendéke.\*  
Ólomtányérba tötték,  
eldöntötték,  
Krisztus elébe vitték.  
Krisztus Urunk sē nem szólt,  
sē nem felelt, csak ezt inti:  
Aki este lefektibe',  
röggē fölkeltibe' elmondja,  
mennyeknek búcsúját nyeri.  
Ammen.

\*szótározatlan szó

*Török Istvánné  
P. Z.: 1.: 264.*

## Vasszögekkel átalverték

Szój kakas,  
Kej fő, szép Szűz Mária,  
Mögfogták a zsidók  
Krisztus urunkat,  
Körösztfára feszítették,  
Vasszögekkel átalverték,  
Tüskös koronával koronázták,  
Ecettel, épével itatták,  
Mint zsidót úgy csúfolták.  
Kínszomjan szomjazik,  
Egy csöp' vére csöppentik,  
Az angyalok fölvészik,  
A kehölybe lëtöszik.  
Azt mondá három\*  
Istennek drága szent anyja:  
Hogy aki ezt röggel fölkeltibe'  
Este léfektibe'  
Háromszor  
Elmondja:  
Hét halálos bünttül fejtődzik.\*\*

*Kálmány Lajos gyűjtése, Deszk  
Szeged népe, 3. k., 300.*

\*szövegromlás, javíthatatlan

\*\*a szót egészen más jelentésben ismeri a Szegedi szótár

## Tövissel tövisték

Én lēfekszök én ágyamba,  
mindön testi koporsómba.  
Mellém tōszöm két karomat,  
misemondó szent gyērtyámat,  
három angyal fejemnél,  
egyik őriz, másik vigyáz,  
harmadik a lelköm várja.  
Kelj föl, Mária, kelj föl,  
mōgfogták szent fiadat,  
vasvesszővē verték,  
tövissel tövisték.  
Mária sem szól, sem, felel,  
Aki ezt este-rōggē ēmondja,  
velem lészön a paradicsomba’.

*Bakaity András*

*P. Z.: 1.: 118.*

## Sok szent vére kihullott

Én lefekszök én ágyamba,  
mint Úr Jézus koporsóba.  
Álom engöm mög né csaljon,  
gonosz túlem eltávódzon!  
Előttem Mária,  
fejemenél szent köröszt,  
a lábamnál három angyal.  
Az egyik őroz éjfélig,  
a másik hajnalig,  
a harmadik halálom órájáig.  
Kakasok szólanak,  
Máriát kiáltanak.  
Kelj föl, Mária,  
mögfozták Jézuskát.  
Oszlopra kötötték,  
vasustorral mögverték.  
Sok szent vére kihullott.  
Az angyalok fölszödték,  
az Úr Jézus elébe vitték.  
Az Úr Jézus nem szólt, nem beszélt.  
Aki ezt az imádságot  
este-röggē emondja,  
hét halálos büntül mögmenekszik.

*Apró Józsefné*

## Nap tülle keletik

Ó hajnal, hajnal,  
szép piros hajnal,  
kibe Mária nyugoszik.  
Nap tülle keletik,  
pokol tülle távodzik.  
A menyégre csöndítenek,  
az angyalok ott lévőnek.  
Hajszín korona,  
Boldogságos Szűz Mária.  
Kelj föl, kelj föl,  
Krisztus Urunkat mögfozták,  
Dárdával dárdázzák,  
koronával koronázzák,  
egy csöpp vérit csöppentötték,  
az Úr Jézus elébe vitték.  
Úr Jézus azt mondja,  
aki eztet este-röggē háromszó  
elmondja, hét halálos büntül  
mögyszabadul. Ammen.

*Jójárt Mihályné  
P. Z.: 1.: 173.*

## UTÓSZÓ

Néprajzkutató pályafutásom ferencszállási tanárkodásom idején, 1960-ban kezdődött. Először babonákat, hiedelmeket, táltos történeteket gyűjtöttem. A népi gyógymódokkal való ismerkedésem révén kerültek elő a bajelhárító imádságok, amelyeknek költői szépsége nyűgözött le. Érdeklődésem egyre inkább az imádságok felé fordult, és hozzákezdtam Ferencszálláson, majd Csongrád megyében az archaikus imádságok gyűjtéséhez. Az első öt év gyűjtési eredményeiről 1965. január 27-én a Szegedi Fialtal Művészek Klubjában számoltam be. Magnófelvételekkel szólaltattam meg a jelenlévő 78 éves Vörös Imrénét is. Ott volt Bálint Sándor is, és további gyűjtőmunkára buzdított.

Az archaikus, népi imádságokról 1970-ig alig ejtett szót a néprajz. 1970. február 11-én a Magyar Tudományos Akadémián tartott előadásában Erdélyi Zsuzsanna (1921–2015) adta műfaji meghatározását azoknak a szövegeknek, amelyek az addigi folklorisztikai irodalomban csak szórványosan fordultak elő. Ezen jelen volt Kodály Zoltán is.

Előfutárai azonban ennek az „új” tudományágnak is voltak. Nem kis büszkeségünk, hogy az úttörők szegediek. De a szőregiek is büszkén mondhatják, Kálmány Lajos (1852–1919) segédlelkész az ő falujukban gyűjtött először, 1882 és 1885 közt ilyen imádságokat. Ezeket 1891-ben tette közzé a *Szeged népe* címmel kiadott népköltési gyűjteményének a *Temesköz népköltése* alcímű 3. kötetében. Bálint Sándor pedig *Népünk imádságai* című tanulmányában tett közzé két ilyen imádságot (*Regnum egyháztörténeti évkönyv*. Bp., 1937. 43–44.)

Gyűjtött népi imádságot szórványosan Berze Nagy János, Diószegi Vilmos, Domokos Pál Péter, Dömötör Tekla, Kallós Zoltán, Lükő Gábor is. Erdélyi Zsuzsanna 1970-es évekbeli föllépése óta Tánzos Vilmos, Takács György, Silling István, Harangozó Imre kapcsolódott az országos gyűjtésbe.



Éppen ennek az országos gyűjtésnek köszönhetően kell méltatnunk Kálmány Lajos munkásságát, aki elsőként ismerte föl a népi imádságoknak mint értékes folklorisztikai műnemnek jelentőségét.

Szöregi káplánkodása idején hét imádságot gyűjtött: Deszkről hármat, Ószentivánról (a mai Tiszaszigetről), Térvárról és Törökkanizsáról egyet-egyet. Az eladdig ismeretlen népi szövegekről a következőket írta: „Kincseink ismerői tanulva fogják összehasonlítani imádságainkat a 16. századból fentmaradt, Bornemisza Péter: Ördögi kísértetekről művében található bűbájos imádságokkal, továbbá gyűjteményükben levő ráimádkozóinkkal, illetőleg ráolvasóinkkal, s ezeknek más népeknél lehető változataival és nem fogják kérdezni, miért vettük föl imádságainkat gyűjteményünkbe; miért nevezzük kincseknek? Nincs terünk e helyen velök behatóan foglalkozni, ezt máshol tesszük meg; itt csak nyelvkincseink gyűjtői figyelmébe ajánljuk az ily imádságok feljegyzését.”<sup>1</sup>

Péter László írta Kálmány-életrajzában: „Kálmány azt ígérte, később <behatóan> foglalkozik majd ezzel az általa fölfedezett, különleges népköltészeti műfajjal. Sajnos, nem tudjuk miért, ezzel adósunk maradt.”

Kálmány Lajos sokoldalú néprajzi munkásságának egyik jelentős, úttörő kezdeményezése a népi egyéniségkutatás. Az egyházaskéri Borbély Mihály meséit tanulmányozva, közreadva fölismerte az egyén szerepét a néphagyomány megőrzésében és továbbadásában. Azóta a magyar kutatás számos mesemondó egyéniségre lelt. A tájunkon Bálint Sándor tette közzé a zombói Tombác János mesekincsét (1975).

Mint Kálmány Lajos, úgy Bálint Sándor is bizonytalan volt az imádságok eredetének megítélésében. Szerinte: „A megváltás történetéből talán Jézus Krisztus kínszenvedése, passiója váltotta ki a legmélyebb élményeket. Népekeink túlnyomó része Jézus szenvedését, Mária fájdalmát siratja. Imádságainkban is lépten-nyomon felcsillannak a szenvedés jelenetei. E gazdag anyagból most csak olyan imádságokat veszünk szemügyre, amelyek – legalábbis a kutatás mostani állása szerint – meglehetősen társtanulánul állanak és törülmetszett népi hangulatukkal tűnnek ki. E ritmikus

---

<sup>1</sup> A *Szeged népe* című, *Szeged vidéke népköltése* alcímű gyűjteményének jegyzetében (Szeged, 1891. 299.), mellyel megvetette a népi imádságok gyűjtésének elvi alapját

szövegeket még nemrégén is koldusok imádkozták, amiből talán régi misztérium tradíciókra következtethetünk. A szöveg itt-ott elkopott, elhomályosult, ez azonban az élősztavas gyakorlat mellett érthető.” (*Regnum egyháztörténeti évkönyv*. Bp., 1937. 43.)

Mit is jelöl a „népi”, az „archaikus” az „apokrif” imádság?

Erdélyi Zsuzsanna *Archaikus és középkori elemek népi szövegekben* című tanulmányának (*Ethnographia*, 1971/3.) meghatározására azért támaszkodom, mert saját Szeged környéki tapasztalataim megegyeznek az ő országos gyűjtésének tapasztalataival.

Szerinte: „Az egész magyar nyelvterületen föllelhető archaikus imádságok nem tartoznak a liturgikus keretben folytatott gyakorlathoz. Szövegei bizonytalan eredetű apokrif/Nem bibliai, de a bibliai történetekhez hasonló, őket utánzó/ szövegek, melyek egyházi jóváhagyás nélkül éltek, élnek. A papság nemigen tudott róluk, vagy ha tudott, ellenezte, tiltotta őket. Templomban nem imádkozták, hanem a családban, szomszédban, tehát a nép kis közösségeiben. Különös alkalomhoz nem kötődött.”

Az első évtizedben (1960-tól) végzett gyűjtőmunkámat a *Föld szülte fáját* című kötetem megjelenése koszorúzta meg 1978-ban. Ebben Szeged környéki rálolvasásokat és népi imádságokat hoztam nyilvánosságra. A gyűjtemény a Somogyi -könyvtár *Szeged múltjából* sorozatában Péter László szerkesztésében látott napvilágot.

Bálint Sándor az *Új Ember* 1978. március 5-i számában így méltatta: „Polner Zoltán jeles szegedi költő másfél évtizedes falusi pedagógiai munkássága során a szegedi tájon rendszeresen gyűjtött rálolvasásokat és népi imádságokat: először költői, emberi érdeklődésből, de hamarosan tudományos fölismerésből is. Most megjelent gyűjteménye igen derekas kiegészítése Kálmány Lajos itteni szórványos közléseinek, továbbá Erdélyi Zsuzsanna máris klasszikussá vált könyvének. Értéke, hogy viszonylag kis területen – igaz, hogy vallási hagyományokban gazdag vidékünkön – végzett alig megismételhető munkát.”

Csongrád megye településeinek néprajzi kutatását újságíróként végezhettem, hiszen így jutottam el a megye legeldugottabb tanyavilágába is. Az archaikus imádságok mellett balladákat, Krisztus-legendákat, „különleges emberek” fölfedezését is sürgetőnek ítélttem. A Teknyőkaparó jövendölé-

seinek föltárásával egy alig ismert személyiség mondatait rögzítettem, és jelentette meg könyvben a figyelmet ráirányító Péter László.

Az 1980-as évek közepétől a televízió szegedi körzeti stúdiójának jóvoltából néprajzi dokumentumfilmeket is készíthettem. Babonák, szokások mellett az archaikus népi imádságok dokumentálása volt a célom. Filmjeim országosan is elismerő visszhangot kaptak.

A millennium évében, 2000-ben jelent meg a szegedi Bába Kiadónál *Isten számolyánál* című gyűjteményem, amelyben az addig gyűjtött imádságokat adtam közre. Ehhez kitüntető módon Gyulay Endre szeged-csanádi megyéspüspök *Magyar zsolnárok* címmel írt előszót. „Ezekben az imádságokban a nép vallásos lelke csúcsosodik, emelkedik Istenhez. Viszi háláját, kérését, ügyét-bajját. Nincs más, aki meghallgassa, nincs más, aki megsegítse, nincs, akinek igazán hálát adhatna. Talán nem túlzok, ha ezeket »magyar zsolnároknak« nevezem.”

Harminc év alatt egy-egy település különlegesen gazdag gyűjtési területnek bizonyult. Apátfalva, Tápé, Szőreg ezek közé tartozott. Bálint Sándor egykor azt tanácsolta: „Egy fél évre költözz ki Tiszaszigetre, a régi Ószentivánra, a legarchaikusabb imádságokat gyűjtheted majd.” Sajnos ezt napi kenyérkereső munkám nem tette lehetővé. A megye települései azonban kárpótoltak. Mint ez a mostani összeállítás is, amely lehetővé tette számomra, hogy Kálmány Lajos évszázados imádságai, és a még ma élők, és azok is, akik már temetőben nyugszanak, azoknak az imádságai ismét megjelenhessenek. Kálmány több, mint száz éves szövegeit összevettem Szőregen, Deszken, Tiszaszigeten gyűjtött imádságokkal, hogy érzékeltessem a hasonlóságot, az elterjedtséget, valamint a motívumok „vándorlását” az elmúlt százharminc év alatt. Az imádságoknak címet én adtam. Milyen volt Szőregen gyűjteni? Mindenkor családi körülmények között végeztem a munkám. Ha Tápéval hasonlítom össze: ott szinte kézről kézre adtak, mert az öregek kint ültek a ház előtt. Szőregen ilyenekkel nem találkoztam. Szépséges ö-ző szavukkal azonban igen. Így az imádságok zömét is így jegyeztem le. Köszönet jár azért is a szőregieknek, hogy azokban a viszontagságos, vallásellenes időkben őrizték imádságaikat, és továbbadták gyermekeiknek.

Ebből az ősi forrásból merített Kodály Zoltán és Bartók Béla is. Mű-

veikkel jelezték Magyarország létét a világban, és példát szolgáltattak a magyarok egyedülálló szellemi nagyságáról.

*Polner Zoltán*



## ADATKÖZLŐK

### DESZK

Agócsi Kiss Ferenc, 1906. Mórahalom – 1976. júl. 16.

Gonda Antalné Ludányi Anna, 1912. Szeged – 1976. máj. 22.

### KÜBEKHÁZA

Nagy Istvánné Czene Erzsébet, 1899. – 1976. máj. 6.

### SÁNDORFALVA

Dobos Antalné Szekér Terézia, 1895. Meszlen – 1976. máj. 28.

### SZŐREG

Apró Józsefné Varga Margit, 1900. – 1976. aug. 9.

Bakaity András, 1910. Királyhegyes – 1976. júl. 11.

Barta Ferencné Kovács Erzsébet, 1907. Deszk – 1976. máj. 12.

Éberhardt Lajosné Hegedűs Mária, 1914. – 1976. júl. 31.

Horváth Lajosné Hudoba Mária, 1898. Balástya – 1976. máj. 15.

Jó járt Mihályné Bálint Ágnes, 1893. – 1976. júl. 23.

Lakatos Istvánné Kovács Mária, 1903. – 1976. júl. 23.

Luczai Józsefné Lovass Gizella, 1928. – 1976. aug. 9.

Murka Istvánné Martonosi Ágnes, 1892. – 1976. máj. 16.

Szeles Ferencné Hódi Etel, 1898. – 1979. jún. 7.

Török Istvánné Vörös Katalin, 1899. Törökbecse – 1976. júl. 23.

Karsai Ferencné Bálint Anns, 1909. – 1976. aug. 9.

### TISZASZIGET

Gálosi Árpádné Dani Rozália, 1906. – 1976. ápr. 5.

Tácsi Istvánné Molnár Rozália, 1919. Rábé – 1980. szept. 18.



## AKIKNÉL GYÚJTOTTAM

Horváth Lajosné Hudoba Mária, 1899., Balástya  
Karsai Ferencné Bálint Anna, 1909.  
Kovács Vilma, 1906., Rokovce /Horvátország/  
Szeles Péterné Bálint Anna, 1898.  
Apró Józsefné Varga Margit, 1900., Ásotthalom  
Török Istvánné Vörös Katalin, 1899., Törökbecse  
Barta Istvánné Kovács Erzsébet, 1907., Deszk  
Juhász Mihályné Tóth Julianna, 1903.  
Luncz Lajosné Csanádi Julianna, 1894.  
Kókai Lajosné Csikós Rozália, 1925.  
Csikós Pálné Káity Julianna, 1900., Deszk  
Lévai Sándorné Barta Mária, 1906.  
Ábrahám Lajosné Barta Anna, 1898.  
Pálinkó Jánosné Dudás Margit, 1917., Csólyospálos  
Szeles Ferencné Hódi Etel, 1898.  
Turdéli Sándorné Nagy Piroska, 1907., Kübekháza  
Lakatos Istvánné Kovács Mária, 1903.  
Jó járt Mihályné Bálint Ágnes, 1893.  
Bálint Ferenc, 1895.  
Kucsera Istvánné Csiszár Mária, 1911.  
Kotlár Mártonné Bódi Etel, 1914.  
Papp Istánné Makai Julianna, 1909., Sándorfalva  
Varga Józsefné Dávid Mária, 1904., Tápé  
Kovács János, 1893.  
Lengyel Istvánné Tóth Rozália, 1904.  
Zsupka János, 1898., Gyála  
Zsupka Jánosné Simon Ilona, 1906.



Sebők Bálintné Szekeres Ilona, 1906.  
Bakaity András, 1910.  
Murka Istvánné Martonosi Ágnes, 1892.  
Palotás Józsefné Tóthmolnár Eszter, 1904., Csólyospálos  
Bubori Lajosné Molnár Gizella, 1930.  
Bubori Lajosné Váradi Rozália, 1904.  
Szántó Sándorné Vecsernyés Erzsébet, 1914.  
Luczai Józsefné Lovass Gizella, 1928.  
Éberhardt Lajosné Hegedűs Mária, 1914.

E címszó alatt azokat soroltam föl, akik nemcsak imádságot mondtak hangszalagra, hanem babonákat, hiedelmeket, szokásokat, Krisztus-legendákat is. (P. Z.)

## IRODALOM

### BÁLINT SÁNDOR

1937. Népünk imádságai. Regnum egyháztörténeti évkönyv, 2. köt. 19–47.

1943. Sacra Hungaria. Tanulmányok a Magyar vallásos népelet köréből. Bp.

1976. A szögedi nemzet. 1–3. köt. Szeged.

1977. Ünnepi kalendárium. 1–2. köt. Bp.

### BARNA GÁBOR

1995. Vallásos népelet a Kárpát-medencében. Bp.

2001. Boldogasszony. Szűz Mária tisztelete Magyarországon és Közép-Kelet Európában. Szeged.

### ERDÉLYI ZSUZSANNA

1976. Helyet hágék, lőtőt lépék. Archaikus népi imádságok. Bp.

1979. Aki ezt az imádságot elmondja... Vigilia, 11. évf. 750–759.

### HARANGOZÓ IMRE

1990. Radna fényes csillaga. Újkígyós.

### KÁLMÁNY LAJOS

1891. Szeged népe. 3. köt. A Temesköz népköltése. Szeged.

2009. Magyar hitvilág. Szeged–Pécska.

### MIKLÓS PÉTER

2003. Kálmány Lajos csanádpalotai éve. Makó.

2015. Az emlékezés világa. Művelődéstörténeti tanulmányok. Szeged.

### **PÉTER LÁSZLÓ**

1952. Kálmány Lajos: Történeti énekek és katonadalok. Szerk. Dégh Linda, Katona Imre. 5–70. Bp.

2001. Az ezeréves Szőreg. Szeged

2008. Kálmány Lajos. Szeged–Pécska.

### **POLNER ZOLTÁN**

1978. Föld szülte fáját. Szeged környéki ráolvasások és népi imádságok. Szeged.

1998. Az Ember Fia a Golgotán. Szeged.

2000. Isten számolyánál. Szeged.

### **SILLING ISTVÁN**

1995. Kínsán esék esete. Vajdasági népi imádságok. Újvidék.

### **SZÉKELY LÁSZLÓ**

1997. Csíki áhítat. A Csíki székelyek vallási néprajza. Bp.

### **TAKÁCS GYÖRGY**

2001. Aranykertbe' aranyfa. Gyimesi, hárompataki, úz-völgyi csángó imák és ráolvasók. Bp.

### **TÁNCZOS VILMOS**

1995. Gyöngyökkel Gyökereztél. Gyimesi és moldvai archaikus imádságok. Csíkszereda

# FORRÁSOK

Polner Zoltán néprajzi munkái

1. Föld szülte fáját.  
Szeged környéki ráolvasások és népi imádságok.  
Somogyi-könyvtár, 1978.
2. Arany fának arany ágán.  
Archaikus népi imádságok.  
Békéscsaba Megyei Könyvtár, 1981.
3. Koronával koronázzák.  
Makó környéki népi imádságok és Krisztus-legendák.  
Városi Tanács, 1985.
4. Bábakeresztység.  
Népi szövegek Szeged környékéről. Ráolvasások, népi imádságok.  
Juhász Gyula Tanárképző Kiadó, 1996.
5. Az Ember Fia a Golgotán.  
Szeged környéki archaikus népi imádságok.  
Officina Kiadó. Szerzői kiadás, 1998.
6. Isten zsámolyánál.  
Népi vallásos költészet.  
Bába Kiadó, 2000.

7. Kilenc fának termő ága.  
Népi szövegek, imádságok Tápéról.  
Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, 2002.

8. Harmatszedés égi mezőkön.  
Néprajzi tévéfilmek forgatókönyvei.  
Koronával koronázzák – népi imádságokról.  
Bába Kiadó, 2008.

